

अनुक्रमांक

कोड नं० - S8SE603

केन्द्रीय विद्यालय संगठन, पटना संभाग
सत्रांत परीक्षा, 2018-19

2543

कक्षा - षष्ठी
संस्कृतम्

क्र. सं. _____

समय - होरासार्द्धवयम्]

[पूर्णाङ्क - 80

छात्रस्य / छात्रायाः नाम

खण्ड अनुक्रमांक

दिनांक

दक्षताएँ	खण्ड-'क'	खण्ड-'ख'	खण्ड-'ग'	खण्ड-'घ'	योग
मूल्यांकन	8	15	25	32	80
प्राप्तांक					

सामान्य निर्देशाः-

- अस्मिन् प्रश्नपत्रे चत्वारः खण्डाः सन्ति ।
- उत्तराणि अस्यामेव उत्तरपुस्तिकायाम् निर्दिष्टेषु स्थानेषु लेखितव्यानि ।
- अन्यत्र कुत्रापि लिखितेभ्यः अंकाः न प्रदास्यन्ते ।
- समस्ताः प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति ।

वीक्षकस्य हस्ताक्षरम्

परीक्षकस्य हस्ताक्षरम्

Turn Over

खण्ड- 'क' अपठित अवबोधनम्-8

1. अधोलिखितम् अनुच्छेदं पठित्वा निर्देशानुसारम् उत्तरत-

दशरथः अयोध्यायाः राजा आसीत् । तस्य चत्वारः पुत्रः आसन् । तेषु रामः ज्येष्ठः । रामस्य पत्नी सीता आसीत् । दशरथस्य तिस्रः पत्न्यः आसन् । तासु कौशल्या ज्येष्ठा आसीत् । कौशल्या रामस्य माता आसीत् । रामस्य द्वौ पुत्रौ आस्ताम्-लवः कुशश्च । लवकुशौ वीरौ आस्ताम् ।

(क) एकपदेन उत्तरत -

1 × 2 = 2

(i) अयोध्यायाः राजा कः आसीत् ?

(ii) रामस्य पत्नी का आसीत् ?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत -

2 × 2 = 4

(i) रामस्य माता का आसीत् ?
.....

(ii) कौ वीरौ आस्ताम् ?
.....

(ग) विभक्तिः वचनम् च लिखत -

½ × 4 = 2

पदम्

विभक्तिः

वचनम्

(i) पुत्राः

.....

.....

(ii) रामस्य

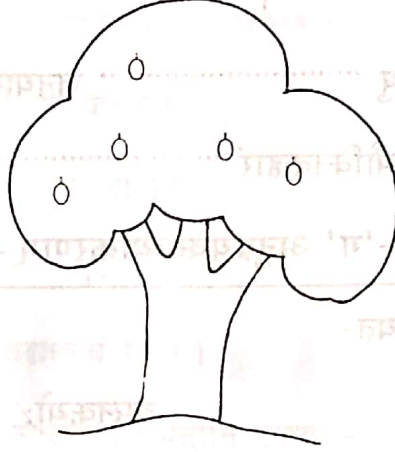
.....

.....

खण्ड- 'ख' रचनात्मक लेखनम् -15

2. अधोनिर्मितं चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः शब्दं च चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

1 × 5 = 5

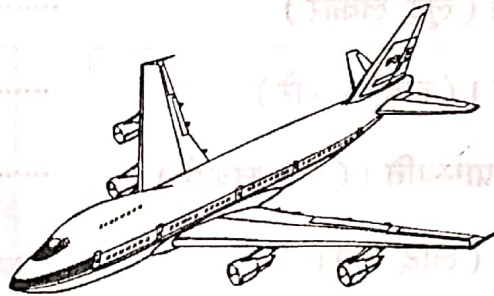


मञ्जूषा- जलम्, वनम्, स्वप्रतिबिम्बम्, फलानि, कूजन्ति

- (i) वृक्षाः रचयन्ति ।
 (ii) विहगाः वृक्षेषु ।
 (iii) पयोदर्पणे वृक्षाः पश्यन्ति ।
 (iv) वृक्षाः पिबन्ति ।
 (v) वृक्षाः यच्छन्ति ।

3. चित्रं दृष्ट्वा मञ्जूषातः शब्दं च चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

2 × 5 = 10



मञ्जूषा- चन्द्रिलोकं, रचयामः, विमानयानं, हर्षम्, गणयामः

Turn Over

- (i) वयं रचयामः ।
(ii) वयं प्रविशामः ।
(iii) वयं ग्रहान् ।
(iv) वयं कृषिकजनानां गृहेषु जनयामः ।
(v) वयं सुन्दरताराश्चित्वा मौक्तिकहारं ।

खण्ड- 'ग' अनुप्रयुक्तव्याकरणम् -25

4. वचनानुसारं रिक्तस्थानानि पूरयत-

1 × 5 = 5

यथा-	बालकस्य	बालकयोः	बालकानाम्
(क)	(i)	(ii)	मन्दिराणाम्
(ख)	(iii)	दिवसयोः	दिवसेषु
यथा-	बालिका	बालिके	
(ग)	(iii) प्रियंवदा	(iv)	
(घ)	(v) लता	(v)	

5. निर्देशानुसारं लकारपरिवर्तनं कुरुत-

1 × 5 = 5

यथा- अजीजः परिश्रमी आसीत् । (लट् लकारे)	अजीजः परिश्रमी अस्ति
(i) त्वम् उच्चैः पठसि । (लृट् लकारे)
(ii) स्वामी उच्चैः वदति । (लङ् लकारे)
(iii) परिश्रमी जनः धनं प्राप्स्यति । (लट् लकारे)
(iv) स्वामी धनं ददाति । (लोट् लकार)
(v) पथिकः तान् अगणयत् । (लट् लकारे)

6. मञ्जूषातः उचितम् अव्ययम् चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत-

1 × 5 = 5

मञ्जूषा- उच्चैः, एव, गृहीत्वा, कुत्र, इव

- (i) बकः हंसः श्वेतः भवति ।
(ii) सत्यम् जयते ।
(iii) मक्षिका दशति ?
(iv) मेघाः गर्जन्ति ।
(v) पुस्तकानि ----- विद्यालयं गच्छ ।



7. अधोलिखितानि पदानि आधृत्य सार्थकानि पदानि रचयत-

1 × 5 = 5

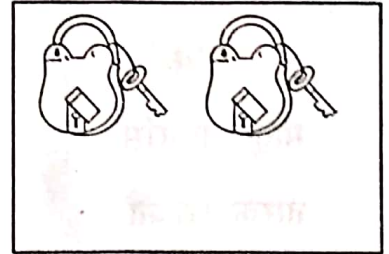
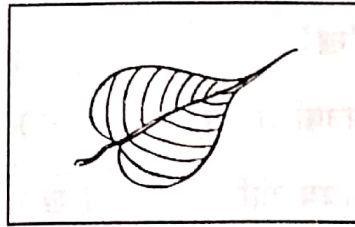
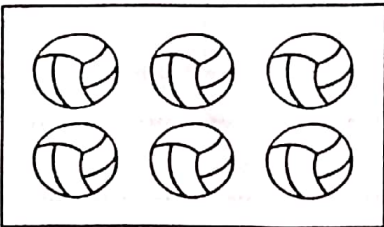
'क'

'ख'

- | | | | |
|-------|-----------|-------|-------|
| यूयम् | पश्यामि | (i) | |
| वयम् | रचयामः | (ii) | |
| अहम् | पठिष्यावः | (iii) | |
| त्वम् | नंस्यथ | (iv) | |
| आवाम् | लेखिष्यसि | (v) | |

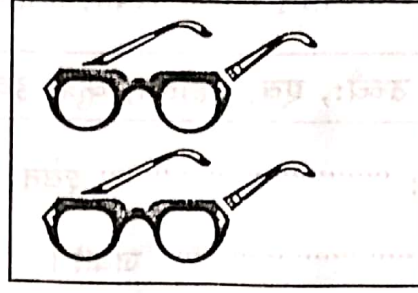
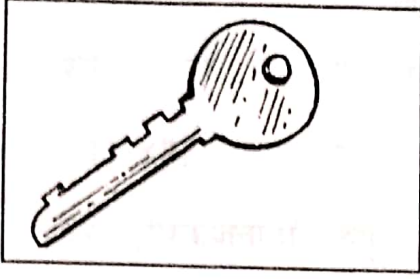
8. चित्राणि दृष्ट्वा संख्यां लिखत -

1 × 5 = 5



- (i) कन्दुकानि (ii) पत्रम् (iii) तालौ

Turn Over



(iv) कुञ्चिका

(v) उपनेत्रे

खण्ड-'घ' पठित अवबोधनम् -32

9. अधोलिखितम् गद्यांशम् पठित्वा प्रश्नानाम् उत्तराणि निर्देशानुसारं लिखत- 2 × 2 = 4
 उत्सवप्रियः भारतदेशः । अत्र कुत्रचित् शस्योत्सवः भवति, कुत्रचित् पशूत्सवः भवति, कुत्रचित् धार्मिकोत्सवः भवति कुत्रचित् च यानोत्सवः । एतेषु एव अस्ति अन्यतमः पुष्पोत्सवः इति । अयं 'फूलवालों की सैर' इति नाम्ना प्रसिद्धः अस्ति ।

(क) एकपदेन उत्तरत -

अस्माकं भारतदेशः कीदृशः अस्ति ?

(ख) पूर्णवाक्येन उत्तरत-

'पुष्पोत्सवः' केन नाम्ना प्रसिद्धः अस्ति ?

10. श्लोकांशान् मेलयत-

1 × 4 = 4

'क'
 मातुल किरसि
 तारक खचितं

'ख'

सितपरिधानम्

श्रावय गीतिम्

नीलाकाशः

कथं न स्नेहम्

(क)

(ख)

(ग)

(घ)

त्वरितमेहि मां

अतिशयविस्तृत

11. विलोमपदानि योजयत-

1 × 4 = 4

सार्थकः आगच्छति (क)

कृष्णः उक्तम् (ख)

अनुक्तम् श्वेतः (ग)

गच्छति निरर्थकः (घ)

12. उपयुक्तकथनानां समक्षम् 'आम्' अनुपयुक्तकथनानां समक्षम् 'न' इति लिखत - 1 × 4 = 4

यथा - कृषकाः हलेन क्षेत्राणि न कर्षन्ति न

(क) कृषकाः सर्वेभ्यः अन्नं यच्छन्ति ।

(ख) कृषकाणां जीवनं कष्टप्रदं न भवति ।

(ग) कृषकः क्षेत्राणि सस्यपूर्णानि करोति ।

(घ) श्रमेण धरित्री सरसा भवति ।

13. मञ्जूषातः पदानि चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

1 × 4 = 4

(गङ्गायाम्, विद्यालये, वृक्षयोः, उद्यानेषु)

(क) वयं पठामः ।

(ख) जनाः भ्रमन्ति ।

(ग) नौकाः सन्ति ।

(घ) फलानि पक्वानि सन्ति ।

Turn Over

14. कोष्ठकात् उचितं शब्दं चित्वा रिक्तस्थानानि पूरयत -

1 × 4 = 4

(क) पठामि । (वयम् / अहम्)

(ख) गच्छथः । (युवाम् / यूयम्)

(ग) एतत् पुस्तकम् । (माम् / मम)

(घ) क्रीडनकानि । (युष्मान्/युष्माकम्)

15. तत्समशब्दान् लिखत -

1 × 4 = 4

मामा (i)

तारा (ii)

कबूतर (iii)

सिनेमा (iv)

16. पर्यायवाचिपदानि योजयत -

1 × 4 = 4

गगने निशाकरः (क)

चन्द्रः आकाशे (ख)

सूर्यः निर्मले (ग)

विमले दिवाकरः (घ)
